

haaber jeg, at den højtærede Handelsminister vil have forstaaet, at selve Tanken om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfrihed har mit Partis fulde Sympati. Men der er visse Bestemmelser, ganske vist meget betydelige Bestemmelser, i Forslaget, som vi ikke kan acceptere, og som vi finder er uheldige, dels fordi de har en Rækkevidde, som vi ikke kan overse, dels fordi de er inkonsekvente, og dels fordi de paa andre Punkter ikke naar det Maal, der sigtes efter. Men det er jo ogsaa saaledes, som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen nævnte, at den højtærede Handelsminister indenfor sit eget Parti har Elementer, der ikke kan billige dette Forslag i dets Helhed. Den højtærede Ministers Partifælle, det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen udtalte, da Lovforslaget i December 1925 var til Behandling i dette høje Ting, som sin Opfattelse, ikke alene som det tidligere er nævnt, at Forslaget var betydningsløst, at det hverken vilde gøre godt eller ondt, men det ærede Medlem tilføjede, at det egnede sig langt bedre til en Aften i „Socialvirke“ eller i en privat Diskussionsklub end til at blive behandlet her i Rigsdagen. Det var en haard Dom, det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen fremsatte over sit eget Partis Forslag, og slet saa haard har jeg vist alligevel ikke været i min Bedømmelse. Jeg tror nemlig, at Tanken i Forslaget er rigtig, og at der er Momenter i dette, der kan anvendes, og som vil faa deres Betydning. Men Forslaget maa omarbejdes i Udvalget, og til dette Udvalgsarbejde tilsiger jeg mit Partis Støtte.

Røde: I sin Programtale udtalte den højtærede Statsminister, at det var ikke denne Regerings Hensigt at ville gennemføre sit Partiprogram. Han bebudede dog dette Forslags Fremsættelse, saaledes at det var ventet; men det havde dog vistnok været rigtigt, om han ogsaa havde henregnet dette Forslag under de Programforslag, som man vilde lade vente, da denne Regering føler sig kaldet til en væsentlig anden Opgave. Det ærede Medlem Hr. Pinstrup har betegnet Forslaget som et ægte Venstreforslag, hvormed han vel mener, at det er et ægte Forslag af den Aand, som han udtrykker, naar han behandler Forslaget.

Det drejer sig jo, som det er nævnt, om at løse to Opgaver. Den ene omhandler kollektive Prisaftaler, Pris- og Arbejdsaftaler, den anden omhandler visse Kampforhold, Misbrug, som opstaar under Krigens mellem store Organisationer. For saa vidt har de ikke noget egentligt med hinanden

at gøre, hvad allerede er nævnt af en foregaaende æret Taler, idet udtrykkeligt de kollektive Prisaftaler, som finder Sted mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, naturligt er undtaget fra Loven. De kollektive Aftaler, som Loven beskæftiger sig med, er de ensidige Aftaler, de, som en bestemt Kategori af erhvervsdrivende indbyrdes træffer i deres Forhold til andre. De kollektive Lønftaler mellem Arbejdere og Arbejdsgivere er jo Aftaler mellem to Parter, er altsaa Aftaler af en helt anden Art.

Med Hensyn til første Del af Forslaget fremgaar det jo af Bemærkningerne, at Regeringen er klar over, at ikke alle kollektive Aftaler er skadelige. Det siges udtrykkeligt, at „det er ikke Hensigten at søge alle kollektive Aftaler ramt. Der findes i det moderne Erhvervsliv mangfoldige kollektive Aftaler, der har meget anerkendelsesværdige Formaal, og som det vilde være urimeligt at frakende Retsgyldighed“, og i den Tale, som det ærede Medlem af Tinget — den nuværende højtærede Indenrigsminister — der fremsatte Forslaget, da det var privat, holdt, nævnte han som Eksempel det Tilfælde, at erhvervsdrivende slutter Aftaler, hvori de paatager sig en Købepligt eller en Produktionspligt overfor en Helhed, og sagde, at saadanne Aftaler kan det selvfølgelig ikke være Meningen at frakende Retsgyldighed.

Den første Indvending, man maa rette mod Forslaget, er da den, at denne Sondring mellem skadelige og gavnlige kollektive Aftaler overhovedet ikke kommer til Udtryk i det. Der siges, at „kollektive Aftaler, der angaar Pris-, Produktions- og lignende Forhold, og som tilsigter at begrænse den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed, hemme den frie Konkurrence og direkte eller indirekte hidføre Monopolet indenfor det paagældende Erhverv, er ugyldige“. Ved Sidestillingen af Begrænsning af den enkeltes Arbejdsfrihed, Hemning af den frie Konkurrence og Hidførelse af Monopol er Affattelsen af en saadan Art — jeg har tidligere gjort opmærksom paa det —, at alene det ene af disse tre Formaal er tilstrækkeligt til at gøre den kollektive Aftale ugyldig. Altsaa kollektive Aftaler, der tilsigter at begrænse den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed, er ugyldige; men en hvilken som helst kollektiv Aftale, der træffes angaaende „Pris-, Produktions- og lignende Forhold“, begrænser nødvendigvis den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed. Ogsaa i det Eksempel, som det ærede Medlem — den nuværende Indenrigsminister — nævnte, begrænses den vedkommendes Erhvervsfrihed, thi efter at han